

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU9

Integration

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. mottagande och etablering av nyanlända invandrare, samhällsinformation och samhällsorientering samt civilsamhällets betydelse för integrationen. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredningsprocesser och till reformarbete inom ramen för januariavtalet.

I betänkandet finns 16 reservationer (M, SD, V, KD, L) och åtta särskilda yttranden (C, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Mottagandet av nyanlända invandrare.....	6
Nyanlända invandrades etablering.....	8
Särskilt om nyanlända kvinnors etablering.....	13
Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation.....	15
Civilsamhällets betydelse för integrationen.....	17
Reservationer.....	21
1. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (SD).....	21
2. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (V).....	21
3. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (L).....	22
4. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (M).....	23
5. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (SD).....	24
6. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (V).....	25
7. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (KD).....	26
8. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (L).....	27
9. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (M).....	28
10. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (V).....	29
11. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (M).....	30
12. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (SD).....	32
13. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (KD).....	33
14. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (M).....	33
15. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (KD).....	34
16. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (L).....	35
Särskilda yttranden.....	37
1. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (C).....	37
2. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (KD).....	37
3. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (C).....	37
4. Nyanlända invandrades etablering, punkt 2 (L).....	38
5. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (C).....	38
6. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (L).....	38
7. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (L).....	39
8. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (C).....	39
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	40
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20.....	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mottagandet av nyanlända invandrare

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 25,

2019/20:608 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 27,

2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 3 och 5 samt

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 26.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (L)

2. Nyanlända invandrares etablering

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 11 och 22,

2019/20:239 av Annelie Karlsson (S),

2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD),

2019/20:892 av Lars Beckman (M),

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1, 9 och 10,

2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 6,

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,

2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 24,

2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4 och

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 8–10 och 17.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (KD)

Reservation 8 (L)

3. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2,

2019/20:1086 av Joakim Järrebring (S),

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11,

2019/20:3189 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 1 och

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2.

Reservation 9 (M)

Reservation 10 (V)

4. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:646 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1,
2019/20:964 av Henrik Vinge m.fl. (SD),
2019/20:1478 av Lotta Olsson (M),
2019/20:2726 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1,
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 24, 25 och 33 samt
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 18.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (KD)

5. Civilsamhällets betydelse för integrationen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1473 av Kristina Axén Olin (M),
2019/20:2828 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 25,
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 3,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 8 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 20.

Reservation 14 (M)

Reservation 15 (KD)

Reservation 16 (L)

Stockholm den 26 mars 2020

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anna Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Johansson (S), Gulan Avci (L), Mats Green (M), Magnus Persson (SD), Martin Ådahl (C), Josefin Malmqvist (M), Ebba Hermansson (SD), Ciczie Weidby (V), Désirée Pethrus (KD), Maria Stockhaus (M), Christer Nylander (L), Anna-Caren Säterberg (S), Fredrik Lundh Sammeli (S), Lawen Redar (S), Rikard Larsson (S), Karolina Skog (MP) och Angelika Bengtsson (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 41 motionsyrkanden om integration från allmänna motionstiden 2019/20. Motionsyrkandena rör frågor om bl.a. insatser under etableringstiden, frågor om mottagande samt om samhällsorientering och samhällsinformation.

Motionsyrkandena återges i bilagan.

Utskottets överväganden

Mottagandet av nyanlända invandrare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. bosättning av nyanlända invandrare. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredningsprocesser.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V) och 3 (L) samt särskilt yttrande 1 (C) och 2 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. kritiserar Sverigedemokraterna den s.k. bosättningslagen och menar att kommunernas självbestämmande måste respekteras. Sverigedemokraterna anser att den nuvarande regleringen bör ersättas med ett system där kommuner frivilligt tecknar avtal med Migrationsverket om mottagande av asylsökande i den omfattning kommunen själv anser vara lämplig och önskvärd (yrkande 27).

Även i kommittémotion 2019/20:608 av Roger Hedlund m.fl. har Sverigedemokraterna invändningar mot lagstiftningen när det gäller mottagandet. Det är kommunernas förmåga att ta emot asylsökande som ska vara avgörande, och därför bör anvisningslagen avskaffas och migranter ska inte ges förtur till bostäder (yrkande 5).

I kommittémotion 2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. anser Centerpartiet att det bör utredas hur rutiner för utbetalning och uppföljning av kommunersättningarna för asylmottagande kan förbättras (yrkande 3).

Vidare i samma motion framför Centerpartiet att det är upp till varje kommun att tolka bosättningslagen och om en nyanländ ska ha rätt till boende efter etableringstiden, samtidigt som kommunen har fortsatt försörjningsansvar för den nyanlända även efter två år. Centerpartiet föreslår i ljuset av detta att det görs en uppföljning av bosättningslagens syfte att alla kommuner ska ta ett långsiktigt delat ansvar (yrkande 5).

Vänsterpartiet anser i kommittémotion 2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. att det behöver genomföras en översyn av bosättningslagen, bl.a. för att åtgärda bristen på sanktionsmöjligheter mot de kommuner som inte följer lagen och för att förtydliga tidsgränsen för kommunernas åtagande när det gäller bosättning (yrkande 25).

Liberalerna föreslår i kommittémotion 2019/20:3360 av Gulan Avcı m.fl. att nyanlända invandrare redan vid anvisningen till en kommun ska få vetskap om sitt eget ansvar för att hitta både jobb och bostad, t.ex. genom att ställa sig i bostadskö (yrkande 26).

Utskottets ställningstagande

Sverige har tagit ett stort ansvar för att ta emot skyddsbehövande på flykt undan krig, konflikter och förföljelse, inte minst under de senaste åren. Olika delar av samhället har mobiliserat och bidragit med insatser för att erbjuda asylsökande och nyanlända ett bra mottagande. Liksom regeringen anser utskottet att samtidigt som det har varit en utmaning för olika verksamheter innebär mottagandet också stora möjligheter i kommunerna och för Sverige.

Kritiska synpunkter på bosättningslagen och hur lagstiftningen kan modifieras och utvecklas förs fram i ett antal motioner. Det är Sverigedemokraterna som har hårdast kritik och vill avskaffa bosättningslagen till förmån för att låta kommunernas ansvar vara helt frivilligt. När det gäller bosättningslagen anser utskottet att den bidragit till ett bättre fungerande mottagande och att inriktningen bör vara att vidta åtgärder för att få lagen att fungera väl i tillämpningen. Utskottet delar därmed inte Sverigedemokraternas uppfattning om en frivillig ansvarsfördelning för mottagandet kommunerna emellan. Mottagandet av nyanlända invandrare måste vara ett gemensamt ansvar för alla Sveriges kommuner. En ordning där ett begränsat antal kommuner tar ett oproportionerligt stort ansvar är varken rimlig eller hållbar och också något som ger ett totalt sett otillräckligt mottagande. När det gäller möjligheten att införa sanktioner för de kommuner som inte följer beslut om anvisning är utskottet dock inte berett att gå Vänsterpartiet till mötes.

När det gäller bosättningslagen vill utskottet också nämna Centerpartiets förslag om en uppföljning av lagstiftningens syfte att alla kommuner ska ta ett långsiktigt delat ansvar. Utskottet kan i och för sig instämma i att en viktig del i att skapa effektiva åtgärder och ändamålsenlig lagstiftning är att följa upp och utvärdera de reformer som görs på olika områden. Utskottet är dock inte övertygat om nödvändigheten i att riksdagen redan nu tar initiativ till en utvärdering av bosättningslagen.

Vidare när det gäller mottagande av nyanlända invandrare, liksom tidiga insatser för asylsökande, bör Mottagandeutredningens slutbetänkande uppmärksammas (SOU 2018:22). Utredningen har haft i uppdrag att se över systemet för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända och föreslå åtgärder för att skapa ett mer sammanhållet system. Det är utskottets bedömning att utredningens förslag rör flera av de frågor som tas upp i motionerna, bl.a. fördelningen av kostnader mellan staten och kommunsektorn för åtaganden inom mottagandet av nyanlända invandrare, som tas upp av Centerpartiet.

Det samma gäller Liberalernas yrkande om att nyanlända invandrare redan vid anvisningen till en kommun ska få vetskap om sitt eget ansvar för att hitta jobb och bostad. Utskottet vill här framhålla betydelsen av att börja med insatser på ett så tidigt stadium som möjligt när människor kommer till Sverige och noterar att Mottagandeutredningen föreslår att kommunen ska erbjuda asylsökande möjlighet att delta i undervisning i svenska, samhällsinformation och insatser som syftar till att ge kunskap om och kontakter med den svenska arbetsmarknaden.

Utskottet noterar även att januariavtalet innebär att samhällsintroduktion och undervisning i svenska ska bli obligatoriskt från dag ett i Sverige.

Utskottet vill avvakta såväl den pågående beredningen i Regeringskansliet av Mottagandeutredningens förslag som annat pågående arbete innan det kan bli aktuellt att överväga något initiativ från riksdagens sida i de frågor som tas upp i motionerna. Utskottet avstyrker därför samtliga motionsyrkanden.

Nyanlända invandrares etablering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. insatser för att underlätta nyanlända invandrares etablering. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående reformarbete.

Jämför reservation 4 (M), 5 (SD), 6 (V), 7 (KD) och 8 (L) samt särskilt yttrande 3 (C) och 4 (L).

Motionerna

Moderaterna framhåller i partimotion 2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. att det svenska språket är nyckeln till det svenska samhället – till arbete, social rörlighet och förståelse för våra institutioner (yrkande 1). Moderaterna vill införa tydliga krav på att invandrare ska lära sig grundläggande svenska så att fler kan komma in på arbetsmarknaden snabbare än i dag.

Moderaterna konstaterar även att Arbetsförmedlingens arbete med nyanlända invandrares etablering inte är tillfredsställande. Därför bör de kommuner som så vill kunna ta över ansvaret för integrationen och etableringen av nyanlända invandrare (yrkande 10).

I samma partimotion uppmärksammar Moderaterna att en form av utbildningsplikt för vuxna nyanlända invandrare med kort utbildning har införts inom etableringsprogrammet. Resultatet är dock enligt partiet blygsamt, och förslaget är därför att innehållet i utbildningsplikten förtydligas (yrkande 9).

Sverigedemokraterna argumenterar i kommittémotion 2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. för att integrationspolitiken under det senaste decenniet tvärtemot intentionerna inte har minskat utan i stället ökat det s.k. utanförskapet. Detta är enligt partiet en starkt bidragande orsak till den växande kriminaliteten, och för att lösa den uppkomna krisen bör det tillsättas en expertkommission för att analysera problemen med integrationspolitiken och föreslå framtida lösningar.

I kommittémotion 2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. framhåller Sverigedemokraterna att asylprocessen enligt deras mening borde kortas avsevärt och att den sökandes rätt att vistas i landet och ta del av samhället ska vara begränsad innan formellt beslut om uppehållstillstånd fattats. Att under denna tid genomföra olika integrationsåtgärder, t.ex. undervisning i svenska, sänder

enligt partiet felaktiga signaler om att den berörda personen oavsett utfall ska stanna i landet (yrkande 6).

I partimotion 2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. beskriver Centerpartiet en dåligt fungerande integration där nyanlända invandrare ofta möts av en kravlös tillvaro och bidragsberoende. Den som kommer till Sverige måste mötas av höga förväntningar, höga krav, hårt arbete och fler timmar av svenskundervisning och praktik (yrkande 10).

Vidare anser Centerpartiet i kommittémotion 2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. att nyanlända invandrare i högre grad ska kunna bidra till den långsiktiga finansieringen av sin försörjning och föreslår därför etableringslån i stället för etableringsbidrag (yrkande 4).

I kommittémotion 2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. betonar Vänsterpartiet vikten av att tidigt kartlägga nyanlända invandrarers hälsotillstånd och prestationsförmåga och anpassa insatserna därefter. Vänsterpartiet föreslår att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att samarbeta med relevanta aktörer, t.ex. Röda Korset, när de ska ta fram flexibla etableringsplaner (yrkande 11).

I samma kommittémotion beskriver Vänsterpartiet också en situation där utrikes födda akademiker är överrepresenterade bland dem som har ett arbete under sin kvalifikationsnivå. För att förbättra rörligheten och matchningen vill partiet utreda möjligheten att införa ett valideringsår (yrkande 22).

I kommittémotion 2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. pekar Kristdemokraterna på den grupp av nyanlända invandrare som inte skriver in sig i etableringsprogrammet och därmed missar bl.a. svenskundervisning och samhällsorientering. Kristdemokraterna anser att den första tiden i etableringsprogrammet bör vara obligatorisk och att sanktionssystemet i etableringsersättningen skärps så att fler väljer att fortsätta i etableringsprogrammet (yrkande 24).

Liberalerna framhåller i kommittémotion 2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. att förväntningarna och kraven på att delta i etableringsinsatser måste öka. Bland annat måste kopplingen mellan deltagande i etableringsinsatser och rätten att få etableringsersättning göras tydlig, t.ex. genom en nedsättning till 80 procent vid frånvaro på grund av vård av barn (yrkande 9).

I samma motion understryker Liberalerna språkets betydelse för integrationen (yrkande 10). Att behärska språket ger frihet och självbestämmande samt möjlighet att få ett jobb och delta i samhället.

Liberalerna lyfter också fram frågan om att Sverige bättre måste ta vara på nyanlända invandrarers potential som företagare (yrkande 8). Företagandet kan för många vara en viktig väg till egen försörjning, och för att enkelt komma igång behövs det bl.a. praktisk information.

Liberalerna framhåller vidare att eftersom många som kommit till Sverige har levt i samhällen där kvinnan ofta är underordnad mannen handlar integrationspolitik bl.a. om att befästa liberala och demokratiska värderingar. Liberalerna anser att mer måste göras för att bekämpa framväxten av

parallelsamhällen där människor hindras från att utöva sina självklara rättigheter som gäller lika för alla (yrkande 17).

I motion 2019/20:239 vill Annelie Karlsson (S) undersöka möjligheten för anhöriginvandrare att bli integrerade i det svenska samhället genom någon form av etableringsplan som innefattar sfi-undervisning, arbetsförberedande insatser och samhällsorientering.

Lars Beckman (M) anser i motion 2019/20:892 att det är önskvärt att regeringen ser över hur integrationen på arbetsmarknaden kan förbättras genom att man tar vara på de erfarenheter som finns hos de mest framgångsrika kommunerna.

Utskottets ställningstagande

Utgångspunkten för nyanlända invandrades etablering är delaktighet i arbets- och samhällslivet. Nyanlända och utrikes födda som deltar i arbets- och samhällslivet bidrar till att bygga vårt gemensamma samhälle starkare. Och det är språket som är nyckeln till samhället. Utskottet kan här inte annat än instämma i vad Moderaterna och Liberalerna var för sig säger om språkets betydelse för integrationen. När det kommer till praktisk politik vill utskottet peka på januariavtalets överenskommelse om ett integrationsår som en del i en svensk nystart för att nyanlända invandrare snabbare ska komma in på arbetsmarknaden. Utskottet välkomnade under höstens budgetbehandling regeringens förslag att detta ska ske i form av ett intensivår inom ramen för etableringsprogrammet, med en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period (bet. 2019/20:AU2). Utskottet ser positivt på denna reform som bör ge goda förutsättningar för nyanlända invandrare att tillägna sig språket och därmed också bli delaktiga i samhällslivet.

I januariavtalet ingår även förslag om ett språkkrav för medborgarskap. Utskottet noterar att regeringen beslutat att en utredare ska lämna förslag som innebär att godkänt prov i svenska och i grundläggande samhällskunskap ska vara ett krav för medborgarskap i Sverige (dir. 2019:70).

I sammanhanget vill utskottet bemöta Sverigedemokraternas förslag om att så långt det är möjligt begränsa integrationsåtgärder för asylsökanden. Utskottet för sin del anser att det är viktigt att börja med insatser på ett så tidigt stadium som möjligt när människor kommer till Sverige. Det är också viktigt att samhällets insatser hänger samman och bildar en effektiv kedja från asylmottagande via etableringsinsatser till arbete eller utbildning. Tidig introduktion till det svenska språket och samhället underlättar etableringen för dem som senare beviljas uppehållstillstånd.

Moderaterna har förslag om att ändra ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller etableringsinsatser. Utskottet konstaterar att riksdagen när det nuvarande regelverket för etableringsinsatser beslutades, tog ställning till att det även i fortsättningen ska vara staten som genom Arbetsförmedlingen har ansvaret för etablering av nyanlända invandrare i arbets- och samhällslivet

(prop. 2016/17:175, bet. 2016/17:AU15, rskr. 2016/17:340). Utskottet anser fortfarande att det är en lämplig ordning att Arbetsförmedlingen pekas ut som den myndighet som ansvarar för etableringsinsatserna.

Med detta sagt konstaterar utskottet att det pågår omfattande förändringar av Arbetsförmedlingens uppdrag. I detta ligger såväl januariavtalets överenskommelse om en reformerad Arbetsförmedling som Arbetsmarknadsutredningens förslag. Därutöver påminner utskottet om att regeringen, Centerpartiet och Liberalerna kommit överens om en delvis förändrad inriktning av reformarbetet.

Mot denna bakgrund ser inte utskottet, i varje fall inte i nuläget, skäl att överväga en annan ordning när det gäller ansvaret för etableringsuppdraget. Det pågående reformarbetet om Arbetsförmedlingens uppdrag och verksamhet innebär att utskottet inte heller vill överväga Sverigedemokraternas förslag om att tillsätta en expertkommission för att föreslå framtida lösningar för integrationspolitiken.

Utskottet noterar att såväl Centerpartiet som Kristdemokraterna och Liberalerna var för sig har förslag med det gemensamma budskapet om stärkta aktivitetskrav och högre ställda förväntningar från samhällets sida under etableringstiden. Här vill utskottet påminna om att riksdagen under den förra mandatperioden ställde sig bakom ett tillkännagivande till regeringen om ett liknande förslag (bet. 2017/18:AU7). Utskottet har inte ändrat uppfattning utan ser fram emot åtgärder från regeringen med denna inriktning. Vidare kan utskottet konstatera att januariavtalet innefattar ett antal reformer med fokus på att nyanlända bl.a. med hjälp av krav på ökat deltagande i etableringsinsatser snabbare ska komma in på arbetsmarknaden.

När det gäller Moderaternas förslag om utbildningsplikten vill utskottet framhålla att den infördes för att tydliggöra individens ansvar för att inom ramen för etableringen skaffa sig de kunskaper som krävs för att matchas till arbete, eller för att kunna tillgodogöra sig arbetsmarknadspolitiska insatser alternativt delta i fortsatta studier. Utskottet upprepar därmed sitt ställningstagande från förra årets behandling av ett liknande förslag och utgår från att regeringen vid behov förtydligar innehållet i utbildningsplikten och anser därmed att det inte finns skäl för något initiativ från riksdagens sida på området.

När det gäller Vänsterpartiets förslag om ett valideringsår och bedömningar inom etableringsuppdraget måste utskottet återigen påminna om att Arbetsförmedlingen ska reformeras i grunden. Myndigheten ska fortsätta att ha ett ansvar för arbetsmarknadspolitiken, men det är fristående aktörer som ska matcha arbetssökande och rusta dem för de lediga jobben. Tidsplanen för reformen och delvis inriktningen har som nämnts justerats, men utskottet utgår från att insatser och bedömningar inom etableringsuppdraget kommer att övervägas inom ramen för detta arbete. Här vill utskottet också lyfta fram att Arbetsmarknadsutredningen har lämnat förslag om en samlad kompetensförsörjningspolitik.

När det gäller vikten av att motverka framväxten av parallellsamhällen där människor hindras från att utöva sina självklara rättigheter, som uppmärksammas särskilt av Liberalerna, håller utskottet givetvis med om en sådan målsättning. Mot bakgrunden att många som kommit till Sverige har levt i samhällen där kvinnan ofta är underordnad mannen handlar integrationspolitik bl.a. om att befästa liberala och demokratiska värderingar. Utskottet framhåller också att en framgångsrik integration är en nyckel för social sammanhållning, med andra ord motsatsen till parallellsamhällen. I detta ligger också att bekämpa segregationen i s.k. utsatta områden. I sammanhanget välkomnar utskottet det nyligen reformerade regelverket för eget boende som innebär att asylsökande som flyttar till områden med socioekonomiska utmaningar som huvudregel inte ska ha rätt till dagersättning (prop. 2019/20:10, bet. 2019/20:SfU11). Tanken med denna ordning är att fler asylsökande ska välja att bo i områden med bättre förutsättningar för ett hållbart mottagande.

Vidare vill utskottet framhålla att samhällsorientering och samhällsinformation är viktiga instrument för att öka kunskapen om det svenska samhället och för att tydliggöra rättigheter och skyldigheter. Viktigt är också att utskottet under höstens budgetbehandling ställde sig bakom en förstärkning av anslaget till kommunersättning vid flyktmottagande för att utöka undervisningen i samhällsorientering från minst 60 till 100 timmar. Utskottet noterar även att det av budgetpropositionen för 2020 framgår att samhällsorienteringen ska förbättras bl.a. genom att mer fokus läggs på jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Liberalerna framhåller företagande som ett betydelsefullt inslag i nyanländas etablering. Utskottet delar denna bild och noterar att bl.a. Arbetsförmedlingen och Tillväxtverket bedriver ett arbete på området. Arbetsförmedlingen erbjuder individuellt anpassad vägledning samt stöd och service vid frågor om att starta och driva företag, och kan bevilja stöd till start av näringsverksamhet. Genom Tillväxtverket har nyanlända arbetssökande fått möjlighet att delta i projektet Främja nyanländas företagande, och inom ramen för det pågående projektet Främja nyanlända och utrikesfödda kvinnors företagande erbjuds bl.a. mentorskaps- och nätverksinsatser. Även om det delvis ligger utanför utskottets beredningsområde förtjänar det att uppmärksammas att ett antal kommuner är involverade i projekt med sikte på att uppmuntra utrikesfödda kvinnors företagande, t.ex. genom social integration, nätverk, individuell rådgivning och genom utbildning i företagande (Tillväxtverket, rapport 0287). Utskottet kan därmed konstatera att det pågår ett arbete i linje med Liberalernas förslag och ser inget behov av ytterligare åtgärder.

Utskottet vill summera avsnittet med att regeringen för en aktiv politik för nyanlända invandrades etablering, samtidigt som det inom ramen för januariavtalets reformarbete pågår ett viktigt arbete med att identifiera ytterligare önskvärda insatser. Med hänvisning till detta arbete samt till det som i övrigt anförts avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Särskilt om nyanlända kvinnors etablering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. insatser för att underlätta nyanlända kvinnors etablering. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående reform- och förändringsarbete.

Jämför reservation 9 (M) och 10 (V) samt särskilt yttrande 5 (C) och 6 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3189 av Mats Green m.fl. framhåller Moderaterna betydelsen av att öka deltagandet på arbetsmarknaden bland utrikes födda kvinnor (yrkande 1). Att inte ha en egen försörjning innebär antingen ett bidragsberoende eller ett beroende av partners eller familjens inkomster, och det förminskar kvinnors handlingsutrymme, slår Moderaterna fast.

I partimotion 2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. pekar Centerpartiet på att den inledande tiden i Sverige för många utrikes födda kvinnor domineras av hushållsarbete och barnpassning, vilket kraftigt minskar chansen att komma i arbete. Integration blir därmed också en fråga om jämställdhet, och nyanlända kvinnors ekonomiska egenmakt måste enligt partiet stärkas, bl.a. genom en begränsning av tiden i föräldraförsäkringen (yrkande 11).

Vänsterpartiet konstaterar i kommittémotion 2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. att utvecklingsprogrammet Jämställdhetsintegrering i myndigheter lett till en större genusmedvetenhet hos ett antal deltagande myndigheter, bl.a. Migrationsverket. Nästa steg bör enligt Vänsterpartiet vara att Jämställdhetsmyndigheten får i uppdrag att jämställdhetsintegrera hela mottagande- och etableringsprocessen (yrkande 2).

I kommittémotion 2019/20:3360 av Gulan Avcı m.fl. framhåller Liberalerna att integration kräver ett tydligt fokus på jämställdhet (yrkande 1). I detta ligger bl.a. att kvinnor och män ska mötas av samma förväntningar och krav på att jobba och försörja sig själva (yrkande 2). Med ett eget jobb ökar nyanlända kvinnors självständighet i förhållande till både samhälle och partner, samtidigt som integrationen av hela familjen stärks.

Joakim Järrebring (S) framhåller i motion 2019/20:1086 att det är genom en aktiv arbetsmarknadspolitik som integrationen kan stärkas, inte minst gäller det insatser för att öka nyanlända kvinnors deltagande i arbetskraften.

Utskottets ställningstagande

Utrikes födda kvinnors alltför låga arbetskraftsdeltagande är enligt utskottet en tydlig integrations- och jämställdhetspolitisk utmaning. En grundläggande princip i ett jämställt samhälle är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter till arbete och lika ansvar för sin egen försörjning. Utskottet anser

att det är självklart att både kvinnor och män, såsom det även uttrycks i Liberalernas motion, ska mötas av samma förväntningar och ges rätt förutsättningar för att kunna försörja sig själva och stå på egna ben genom inträde på arbetsmarknaden.

Därmed borde det också vara en självklarhet att kvinnor och män ska behandlas lika av myndigheterna, men t.ex. när det gäller Arbetsförmedlingens verksamhet har det visat sig att män i högre utsträckning får ta del av arbetsnära insatser som arbetsmarknadsutbildningar och arbetspraktik, medan kvinnor får ta del av förberedande utbildningar och extratjänster i högre utsträckning. Arbetsförmedlingens egna undersökningar har visat, liksom även Vänsterpartiet påtalar i sin motion, att det bland utrikes födda och deltagare i etableringsuppdraget råder en ännu skevare könsfördelning av insatser och möten med arbetsförmedlare. Att kvinnor och män i dag inte får stöd på lika villkor är enligt utskottet givetvis inte acceptabelt. Utskottet har visserligen tidigare konstaterat att Arbetsförmedlingen arbetar aktivt med jämställdhetsintegrering samt att myndigheten i linje med en handlingsplan för att få fler utrikes födda kvinnor i arbete eller studier har arbetat med bl.a. förändring av normer och service. I myndighetens verksamhetsplanering för 2019 lyfts utrikes födda kvinnor fram som särskilt prioriterade när det gäller deltagande i arbetsmarknadspolitiska program och insatser.

Detta arbete verkar dock inte ha fått genomslag. Nyligen genomförda undersökningar indikerar att kvinnor fortfarande i högre utsträckning än män aktiveras i form av deltagande i aktiviteter som inte nödvändigtvis gagnar deras arbetsmarknadsetablering (Arbetsförmedlingens återrapportering 2019, utrikes födda kvinnor). Vid utskottets sammanträde den 18 februari 2020 beskrev också Arbetsförmedlingens generaldirektör på ett liknande sätt myndighetens arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv – fördelningen av åtgärder mellan utrikes födda kvinnor och män var ännu inte jämställd, vilket enligt utskottet givetvis är frustrerande. Utskottet välkomnar därför att Arbetsförmedlingen enligt regleringsbrevet för 2020 ska vidta åtgärder för kvinnor och män att få likvärdig tillgång till stöd, särskilt bland utrikes födda.

Integration kräver ett tydligt fokus på jämställdhet och jämställdhetsintegrering, vilket också betonas av bl.a. Centerpartiet, Vänsterpartiet och Liberalerna. Av budgetpropositionen för 2020 framgår att jämställdhetsperspektivet är centralt i genomförandet av integrationspolitiken, t.ex. när det gäller utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Utskottet anser självfallet att detta är en vällovlig inriktning och ser fram emot ytterligare konkreta reformer för att skynda på nyanlända kvinnors inträde på arbetsmarknaden och över huvud taget när det gäller ett ökat jämställdhetsperspektiv i mottagande- och etableringsprocessen. Om detta i förlängningen bör innebära att Jämställdhetsmyndigheten får i uppdrag att jämställdhetsintegrera hela mottagande- och etableringsprocessen, som Vänsterpartiet föreslår, är dock något som utskottet i dagsläget inte är berett att överväga.

Avslutningsvis när det gäller nyanlända kvinnors etablering vill utskottet påminna om att utskottet under höstens budgetbehandling välkomnade den förlängda satsningen på insatser för nyanlända invandrare som är föräldralediga och att dessa insatser även kan omfatta asylsökande.

Utskottet vill sammanfatta avsnittet med att regeringen och dess samarbetspartier är överens om att det ska finnas ett jämställdhetsperspektiv i alla etableringsåtgärder, något som ligger i linje med flertalet av de förslag som förs fram i motionerna och som därför får anses vara tillgodosedda. Dessutom bedrivs det ett förändringsarbete inom Arbetsförmedlingen med relevans för dessa frågor som bör följas och utvärderas innan det kan bli aktuellt med några initiativ från riksdagens sida. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om samhällsorientering och samhällsinformation. Utskottet hänvisar bl.a. till reformarbete inom ramen för januariavtalet och till pågående utrednings- och beredningsarbete.

Jämför reservation 11 (M), 12 (SD) och 13 (KD) samt särskilt yttrande 7 (L).

Motionerna

I partimotion 2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. vill Moderaterna utöka samhällsorienteringen för nyanlända från 60 till 100 timmar och införa en avslutande examination i samhällsorientering, ett samhällstest (yrkande 24).

Vidare uppmärksammar Moderaterna att en översyn av samhällsorienteringen visar på skillnader i kommunernas utbildningar. För att öka likvärdigheten föreslås därför att det införs nationella kursplaner för samhällsorienteringen som tydligt anger utbildningens innehåll och mål (yrkande 25).

I samma partimotion betonar Moderaterna vikten av att nyanlända invandrare, inte minst pojkar och flickor, får information och kunskap om sina rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Partiet föreslår att det tas fram ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck, könsstympning samt skyldigheter och rättigheter i Sverige (yrkande 33). Liknande förslag framför Moderaterna i kommittémotion 2019/20:2726 av Karin Enström m.fl. (yrkande 1).

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2019/20:964 av Henrik Vinge m.fl. att deltagande i samhällsorientering ska vara obligatoriskt för samtliga som beviljas uppehållstillstånd. Partiet vill också utveckla utbildningens innehåll så att den ger en praktisk introduktion till livet i Sverige såväl som kännedom om det svenska samhällets kultur, historia och värdegrund.

Liberalerna framhåller i kommittémotion 2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. att kunskaper om det svenska samhället, demokratiska värderingar, jämställdhet och barnrättsperspektiv är centralt för att kunna bygga sin framtid i Sverige (yrkande 18). Partiet anser att det redan under asyltiden behövs en obligatorisk samhällsinformation.

I motion 2019/20:1478 anser Lotta Olsson (M) att jämställdhetsutbildningen inom samhällsorienteringen bör öka.

I motion 2019/20:646 anser Désirée Pethrus (KD) att personer i asylprocessen redan från dag ett bör få information om skadliga hedersnormer och svensk lagstiftning på området (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

De senaste årens stora flyktingmottagande har ökat behovet av att ge människor som är nya i Sverige tidig och tydlig information om vad det innebär att leva, arbeta och bo här. Inte minst viktigt är det att få kunskap om vad som gäller i fråga om individens rättigheter och skyldigheter och den svenska synen på jämställdhet.

Moderaterna och Sverigedemokraterna har synpunkter på innehållet och utformningen av den lagreglerade samhällsorienteringen. Som utskottet nämnt tidigare framgår det av budgetpropositionen för 2020 att samhällsorienteringen ska förbättras bl.a. genom att mer fokus läggs på jämställdhet och mänskliga rättigheter. Detta är något som utskottet välkomnar.

Utskottet noterar att Länsstyrelsen i Västra Götalands län enligt regleringsbrevet för 2020 ska utveckla delar av det utbildningsmaterial som används inom samhällsorienteringen, bl.a. genom att mer fokus läggs på jämställdhet och mänskliga rättigheter, samt ta fram metodstöd för samhällsorienteringen. Utskottet utgår från att regeringen kommer att använda resultatet av detta uppdrag i arbetet med att utveckla samhällsorienteringen.

Med anledning av Moderaternas förslag om att förlänga samhällsorienteringen vill utskottet påminna om att utskottet under höstens budgetbehandling ställde sig bakom en förstärkning av anslaget till kommunersättningar vid flyktingmottagande för att utöka undervisningen i samhällsorientering från minst 60 till 100 timmar (bet. 2019/20:AU1). Kommunernas ansvar för att erbjuda en utökad samhällsorientering gäller sedan februari 2020 (SFS 2010:1138 5 §). Utskottet anser att bättre kunskap om det svenska samhället ökar delaktigheten i arbets- och samhällslivet.

När det gäller annan samhällsinformation, dvs. sådan som ligger utanför den samhällsorientering som varje kommun ska erbjuda, instämmer utskottet

principiellt i det som bl.a. Moderaterna och Liberalerna anför om vikten av att informera den som kommer ny till Sverige om den svenska synen på bl.a. mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnrättsperspektiv och hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare anser Liberalerna att samhällsinformationen under asyltiden bör vara obligatorisk.

Utskottet välkomnar att det enligt januariavtalet ska bli obligatoriskt med samhällsintroduktion och undervisning i svenska från dag ett i Sverige. Utskottet vill även hänvisa till att Mottagandeutredningen bl.a. föreslagit en tidig och obligatorisk samhällsinformation till asylsökanden. Utredningen föreslår också en möjlighet för kommuner att erbjuda asylsökande att delta i hela eller delar av den samhällsorientering som anordnas för nyanlända invandrare (SOU 2018:22). Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Därtill noterar utskottet igen att regeringen beslutat att en utredare ska lämna förslag som innebär att godkänt prov i svenska och i grundläggande samhällskunskap ska vara ett krav för medborgarskap i Sverige (dir. 2019:70). Liksom regeringen anser utskottet att denna reform inte bara stärker medborgarskapets status utan också främjar en ökad delaktighet i samhället.

Utskottet kan sammantaget konstatera att det träffats en överenskommelse om samhällsinformation som ligger i linje med flera av de förslag som förs fram i motionerna, som därmed får anses vara delvis tillgodosedda. Dessutom bedrivs det ett utrednings- och beredningsarbete med relevans för frågor om såväl samhällsorientering som samhällsinformation, samhällskunskap och krav för medborgarskap. Utskottet vill avvakta resultatet av detta arbete innan det överväger eventuella initiativ. Med det anförda avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Civilsamhällets betydelse för integrationen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. åtgärder för att stärka civilsamhällets roll i integrationsprocessen. Utskottet hänvisar bl.a. till reformarbete inom ramen för januariavtalet och till pågående förändringsarbete.

Jämför reservation 14 (M), 15 (KD) och 16 (L) samt särskilt yttrande 8 (C).

Motionerna

I partimotion 2019/20:2828 av Ulf Kristersson m.fl. lyfter Moderaterna fram civilsamhällets insatser som skapar goda förutsättningar för integration av barn och unga (yrkande 25). Detta arbete bör enligt partiet uppmuntras, och framgångsrika initiativ, t.ex. det s.k. Idrottslyftet i socioekonomiskt utsatta områden, bör spridas till alla kommuner.

I kommittémotion 2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. uppmärksammar Centerpartiet civilsamhällets betydelse för mottagandet av nyanlända invandrare och anser att civilsamhällets roll i integrationsprocessen bör stärkas (yrkande 8). I detta kan det t.ex. ingå att utreda hur statens tilldelning av resurser till civilsamhället kan fördelas för att skapa långsiktiga partnerskap till skillnad från dagens projektfinansieringsmodell.

I kommittémotion 2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. framhåller Kristdemokraterna den betydelse som det civila samhället har för en fungerande integration. Detta engagemang varken kan eller bör staten ta över, men vad politiken kan göra är att värna och uppmuntra det civila samhället och ge stöd till det arbete som utförs utifrån människors lika värde och demokratiska principer (yrkande 3).

I kommittémotion 2019/20:3360 av Gulan Avcı m.fl. betonar Liberalerna civilsamhällets betydelse för integrationsarbetet, och framför allt de större aktörerna kan enligt partiet spela en avgörande roll (yrkande 20).

Kristina Axén Olin (M) framhåller i motion 2019/20:1473 att Sverige ligger i världsklass när det gäller frivilligt arbete och medborgerligt engagemang, t.ex. ideella organisationer som bistår nyanlända invandrare med information, kontakter och stöd. För att bygga vidare på detta vill motionären se över möjligheterna till faddersystem för att förbättra integrationen av nyanlända invandrare.

Utskottets ställningstagande

Ett levande civilt samhälle, dit föreningsliv och den ideella sektorn räknas, brukar ofta nämnas som ett viktigt kännetecken för en väl fungerande demokrati. Ett utmärkt exempel på detta är när människor i föreningslivet ställer upp för att ge asylsökande och nyanlända invandrare ett gott mottagande. Det är så vårt land fungerar när det är som bäst, och det är så vi kan hålla samman. Utskottet konstaterar att det av riksdagen beslutade målet för politiken för det civila samhället är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195).

Här vill utskottet till att börja med framhålla betydelsen av ett väl utformat system för offentligt stöd till civilsamhället. Enligt regeringens skrivelse 2017/18:246 En politik för engagemang – långsiktighet och oberoende för civilsamhället kom de medel som staten kanaliserade genom det civila samhället under perioden 2015–2016 till stor och konkret nytta och skapade förutsättningar att stärka kapaciteten i mottagandet av asylsökande. I sammanhanget vill utskottet dock betona, liksom även Kristdemokraterna gör, att ansvaret för myndighetsutövning aldrig kan överlåtas till civilsamhället eller frivilliga, men det är en viktig lärdom att civilsamhället, särskilt i en ansträngd situation, påtagligt kan bidra till en effektivare resursanvändning hos myndigheterna och att ett nära samarbete med det civila samhället ökar kvaliteten i insatserna.

Det civila samhällets kraft är enligt utskottet viktig att ta till vara både när det gäller mottagandet och integrationen av nyanlända invandrare, vilket också betonas av bl.a. Liberalerna. Och som lyfts fram av Moderaterna gäller det inte minst integrationen av barn och unga. Det är därför angeläget, anser utskottet, att regeringen enligt ovan nämnda skrivelse löpande verkar för att i enskilda myndighetsinstruktioner förtydliga att myndigheterna bör samverka med det civila samhällets organisationer. Det bör möjligen också uppmärksammas att Mottagandeutredningen, som nämnts i ett tidigare avsnitt, gör bedömningen ett det finns ett behov av en dialog mellan staten och det civila samhällets organisationer i syfte att ta fram gemensamma åtaganden för en fördjupad samverkan inom asylmottagandet.

Utskottet vill i sammanhanget framhålla att en framgångsrik integration också kräver att segregationen i s.k. utsatta områden bekämpas. Inom ramen för regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation, spelar civilsamhället en viktig roll. Utskottet välkomnar att regeringen i arbetet mot segregation särskilt lyfter fram barns uppväxtvillkor i områden med socioekonomiska utmaningar. Utskottet ställde sig under höstens budget-behandling bakom en förstärkning av anslaget för åtgärder mot segregation, bl.a. stöd till civilsamhället för långsiktiga åtgärder som bidrar till att minska och motverka segregation på lokal nivå.

När det gäller förbehållet att endast stödja det arbete som sker utifrån människors lika värde och demokratiska principer som betonas av Kristdemokraterna, är det givetvis en utgångspunkt som utskottet delar. En organisation som bedriver en verksamhet som strider mot det demokratiska samhällets idéer ska inte stödjas med offentliga medel. Av betydelse i sammanhanget är demokrativillkoren i de förordningar som styr bidragsgivningen och utskottet noterar att regeringen i ovan nämnda skrivelse gör bedömningen att det finns delvis olika formuleringar, medan vissa förordningar helt saknar demokrativillkor. Det finns även skillnader i tillämpning mellan olika myndigheter. Mot denna bakgrund har en utredning lämnat förslag om ett förtydligt demokrativillkor som är utformat på så sätt att de ågeranden som leder till att bidrag inte får lämnas uttryckligen anges, t.ex. en verksamhet som diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde (SOU 2019:35). Tanken är att genom att utforma demokrativillkoret på detta sätt ska myndigheternas tillämpning underlättas. Utskottet noterar att remissinstanserna överlag är positiva till förslagen och ser fram emot den fortsatta beredningen av utredningens betänkande.

När det gäller formerna för bidragsgivningen vill utskottet lyfta fram att det inom Regeringskansliet pågår ett löpande utvecklingsarbete med syftet att successivt öka andelen bidrag som grundas på förordningar och att verka för att andelen generella stöd, som organisationsbidrag, ökar i förhållande till mer kortsiktiga och styrda bidrag. För att tillgodose civilsamhällets behov av större långsiktighet och förutsebarhet i bidragsgivningen föreslås i en departementspromemoria att bidrag till det civila samhället bör ges i form av ett minst

tvåårigt beställningsbemyndigande för dessa anslag (Ds 2018:13). Utskottet utgår från att denna bedömning finns med i regeringens och Regeringskansliets löpande arbete med utformning av bidrag. Utskottet anser att det är positivt med en utveckling mot en mer långsiktig bidragsgivning och kan konstatera att detta är en prioriterad fråga för regeringen. Enligt vad som framgår av budgetpropositionens resultatredovisning beviljas cirka en femtedel av statsbidragen för två år eller mer (prop. 2019/20:1 utg. omr. 17, s. 29). Utskottet kommer att noga följa det fortsatta arbetet.

Som framgår ovan pågår en rad aktiviteter för att samordna, samverka och stödja civilsamhället så att dess roll för att underlätta integrationen kan öka. Det pågår också ett berednings- och förändringsarbete för att utveckla och förbättra bidragsgivningen till det civila samhället som ligger i linje med motionsönskemålen, som därmed får anses delvis tillgodosedda. Med det sagda avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:608 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 5 och
2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 27 och
avslår motionerna
2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 25,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 3 och 5 samt
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 26.

Ställningstagande

Vi delar som bekant inte utskottets uppfattning om vad som är ett ansvarsfullt flyktingmottagande när det gäller kommunernas skyldigheter. För Sverigedemokraterna är det en självklarhet att kommunernas förmåga att ta emot nyanlända invandrare ska vara avgörande för deras mottagande. Bosättningslagen, som i dag tvingar kommuner att ta emot nyanlända invandrare, är ett allvarligt ingrepp i det kommunala självstyret. Migrationspolitik är som helhet ett statligt åtagande, och därför bör även staten vara huvudman för såväl boendesituation som kostnader som kan härledas till invandring. Den nuvarande regleringen bör därför ersättas med ett system där kommuner frivilligt tecknar avtal med Migrationsverket om mottagande av asylsökande i den omfattning kommunen själv anser lämplig och önskvärd.

Därmed anser vi att regeringen bör återkomma med förslag om ett system med kommunala anvisningsavtal i enlighet med vad som sagts ovan.

2. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (V)

av Ciczie Weidby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 25 och avslår motionerna

2019/20:608 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 27,

2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 3 och 5 samt

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 26.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att den s.k. bosättningslagen till viss del har uppfyllt sitt syfte, men lagen har också visat sig ha vissa brister. Vänsterpartiet är t.ex. mycket kritiskt till hur vissa kommuner har vägrat att ta emot nyanlända invandrare som anvisats dit, och en brist med bosättningslagen är att det inte finns några möjligheter att rikta sanktioner mot de kommuner som vägrar att ta emot de nyanlända som anvisats till kommunen.

Jag anser därför att regeringen, i enlighet med vad jag anfört ovan, bör genomföra en översyn av bosättningslagen, bl.a. för att åtgärda bristen på sanktionsmöjligheter mot de kommuner som inte följer lagen.

3. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (L)

av Gulan Avci (L) och Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 26 och avslår motionerna

2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 25,

2019/20:608 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 5,

2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 27 och

2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 3 och 5.

Ställningstagande

Redan när en nyanländ invandrare anvisas till en kommun bör det göras tydligt att var och en har ett ansvar att hitta ett eget boende och jobb för att kunna stå på egna ben. Det är bra att utskottet delar vår uppfattning att det är viktigt att börja med insatser på ett så tidigt stadium som möjligt och att samhällsintroduktion och undervisning i svenska ska bli obligatoriskt från dag ett i

Sverige. Vi menar dock att det bör tydliggöras att kommunerna på olika sätt bör stödja den nyanlände att hitta egen bostad t.ex. genom att skriva in sig i en bostadskö. Om nyanlända invandrare från början kommer in i ordinarie kösystem undviks i högre utsträckning att grupper ställs mot varandra.

Med det sagda anser vi att regeringen bör verka för att nyanlända invandrare redan vid anvisningen till en kommun ska få vetskap om sitt eget ansvar för att hitta både jobb och bostad, t.ex. genom att ställa sig i bostadskö.

4. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1, 9 och 10 samt
avslår motionerna
2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 11 och 22,
2019/20:239 av Annelie Karlsson (S),
2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD),
2019/20:892 av Lars Beckman (M),
2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 6,
2019/20:3108 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 10,
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 24,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4 och
2019/20:3360 av Gulan Avcı m.fl. (L) yrkandena 8–10 och 17.

Ställningstagande

Integrationen måste börja fungera. Vårt samhälle är i dag delat, och om inte utvecklingen vänder riskerar denna delning att bli permanent. Svenska språket är nyckeln till det svenska samhället – till arbete, social rörlighet och förståelse för våra institutioner. Fler måste lära sig det svenska språket snabbare än vad som sker i dag. Moderaterna vill införa tydliga krav på att invandrare ska lära sig grundläggande svenska, så att fler kan komma in på arbetsmarknaden snabbare än i dag. Vi konstaterar att januariöverenskommelsen innehåller förslag om att samhällsintroduktion och undervisning i svenska ska bli obligatoriskt från dag ett i Sverige. Vi motsätter oss inte förslagen i sak men delar inte utskottets uppfattning att januariöverenskommelsen, som slöts mellan partier som egentligen bara förenas i vad de är emot, ger några förutsättningar för en framgångsrik integrationspolitik. Det behövs fler och snabbare åtgärder. Vi anser således att regeringen skyndsamt bör verka för fler

integrationsinsatser med fokus på tydliga krav på att invandrare ska lära sig grundläggande svenska, så att fler kan komma in på arbetsmarknaden snabbare än i dag.

Vidare anser vi att etableringstiden måste användas på ett betydligt effektivare sätt. Arbetsförmedlingen har i dag helhetsansvar för etableringsinsatserna, men myndigheten har konstaterade stora brister, och de uppvisade resultaten är inte tillfredsställande. De kommuner som vill bör därför kunna ta över ansvaret för integrationen och etableringen av nyanlända invandrare från Arbetsförmedlingen. Till skillnad från utskottet anser vi inte att det eventuella resultatet av januariöverenskommelsen bör avvaktas, låt vara att reformarbetet när det gäller Arbetsförmedlingen nu har förtydligats och justerats tack vare påtryckningar från bl.a. Moderaterna. Vi menar att det behövs åtgärder nu och anser att regeringen bör verka för att kommuner som så vill ska ha möjlighet att ta över ansvaret för etableringen från Arbetsförmedlingen.

Knappt hälften av alla som är inskrivna i etableringsuppdraget har en förgymnasial utbildning. Vägen till ett jobb kommer därför ofta att behöva gå via den kommunala vuxenutbildningen. Inom ramen för migrationsöverenskommelsen 2015 drev Moderaterna på för en utbildningsplikt för vuxna nyanlända med kort utbildning. En form av utbildningsplikt har nu införts, men resultatet är hittills blygsamt, och dessutom är utbildningsplikten i sig oklar och behöver förtydligas. Vi delar inte utskottets uppfattning om det lämpliga i att invänta eventuella åtgärder från regeringens sida. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för nyanlända invandrare med kort utbildning anser vi att regeringen snarast bör förtydliga utbildningsplikten.

5. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD) och
2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 6 och
avslår motionerna
2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 11 och 22,
2019/20:239 av Annelie Karlsson (S),
2019/20:892 av Lars Beckman (M),
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1, 9 och 10,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 24,

2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 8–10 och 17.

Ställningstagande

Integrationspolitiken har under en tioårsperiod kostat mer än 100 miljarder kronor, och tvärt emot intentionerna har det s.k. utanförskapet och segregationen inte minskat utan i stället ökat. Enligt polisens egna uppskattningar bor det numera ungefär en halv miljon människor i s.k. utsatta områden. Detta har varit en starkt bidragande orsak till den växande kriminaliteten och har inneburit stora offentliga kostnader. Vi välkomnar i och för sig åtgärder som kan bryta segregationen men vi håller inte med regeringen och utskottet om att det är bidrag riktade till specifika vissa grupper baserade på dessa gruppers etnicitet som är lösningen. Åtgärder som tar sikte på problem med segregation och integration bör gälla lika för alla medborgare. Vi anser därför att regeringen bör utse en expertkommission för att utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet analysera problemen med integrationspolitiken och föreslå framtida lösningar.

När det gäller asylprocessen bör den kortas avsevärt, och innan formellt beslut om uppehållstillstånd fattats ska den sökandes rätt att vistas i landet och ta del av samhället vara begränsad. Till skillnad från utskottet anser vi att om man under denna fas lägger resurser på att genomföra olika integrationsåtgärder, sänder man felaktiga signaler om att den berörda personen oavsett utfall ska stanna i landet. Historiskt har det också öppnat upp för nya ansökningar om att stanna på grund av arbete eller anknytning till landet, vilket alltså bidragit till att möjliggöra för individer att kringgå de regelverk som gäller för t.ex. arbetskraftsinvandring. Med det sagda anser vi att regeringen bör vidta åtgärder för att asylsökandes rätt att vistas i landet och ta del av samhället ska begränsas.

6. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (V)

av Ciczie Weidby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 11 och 22 samt avslår motionerna

2019/20:239 av Annelie Karlsson (S),

2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD),

2019/20:892 av Lars Beckman (M),

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1, 9 och 10,
2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 6,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 24,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 8–10 och 17.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att tidigt kartlägga nyanländas hälsotillstånd och prestationsförmåga och i större utsträckning anpassa insatserna därefter. Beroende på vilka upplevelser en person som flytt till Sverige har varit med om kan hen ha behov av olika insatser. För vissa krävs regelbunden och omfattande traumabehandling för att klara av vardagen. För andra handlar det om att kunna få ett socialt sammanhang. Ofta kan de kombineras med andra etableringsinsatser. Mot denna bakgrund anser jag att det krävs en mer flexibel syn på vad som kan ingå i en etableringsplan.

Nyanlända som tar ett jobb som inte matchar deras kompetens möter svårigheter att avancera till ett jobb som motsvarar deras kvalifikationer. Ett sätt att förbättra rörligheten, och matchningen, kan vara att införa ett valideringsår, som innebär att en person som har ett jobb som inte matchar hans kvalifikationer skulle få möjlighet att upplåta sin tjänst till någon som är arbetslös. Under valideringsperioden skulle individens utbildningsbakgrund kartläggas, utbildningen kompletteras samt individen erbjudas praktik för att få in en fot i rätt bransch.

Till skillnad från utskottet kan jag inte se hur januariavtalet och den pågående privatiseringen av Arbetsförmedlingen på något sätt kan ge bättre förutsättningar för en kraftfull politik för nyanländas etablering. I enlighet med ovanstående anser jag därför att regeringen dels bör utreda möjligheterna att införa ett valideringsår, dels bör ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att samarbeta med relevanta aktörer i framtagandet av flexibla etableringsplaner.

7. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (KD)

av Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 24 och

avslår motionerna

2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 11 och 22,

2019/20:239 av Annelie Karlsson (S),
2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD),
2019/20:892 av Lars Beckman (M),
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1, 9 och 10,
2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 6,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 8–10 och 17.

Ställningstagande

Nyanlända invandrare bereds plats i etableringsprogrammet när de fått tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd. Programmet är frivilligt men en stor andel av de nyanlända invandrarna är inskrivna på programmet, delvis för att ett deltagande berättigar till etableringsersättning. Av de kommunmottagna är det uppskattningsvis tre procent som inte skriver in sig i etableringsprogrammet, och ungefär lika stor andel som lämnar programmet inom sex månader. Detta innebär att många nyanlända invandrare inte får den utbildning som de skulle behöva. Den första delen i programmet är till stor del tillägnad svenskundervisning och samhällsorientering och är av särskild vikt för en första introduktion till Sverige.

Liksom utskottet konstaterar jag att riksdagen under den förra mandatperioden ställde sig bakom ett tillkännagivande om att regeringen bör stärka aktivitetskraven under etableringstiden genom att i större omfattning sänka etableringsersättningen för den som utan giltigt skäl inte deltar i etableringsinsatser. Till skillnad från utskottet anser jag dock inte att det är tillräckligt att enbart hänvisa till tidigare ställningstaganden. Jag anser därför att regeringen bör utreda hur den första tiden i etableringsprogrammet kan göras obligatorisk och hur dagens sanktionssystem i etableringsersättningen kan skärpas så att fler väljer att fortsätta etableringsprogrammet.

8. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (L)

av Gulan Avci (L) och Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 8 och 17 samt
avslår motionerna

2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 11 och 22,
2019/20:239 av Annelie Karlsson (S),

2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD),
2019/20:892 av Lars Beckman (M),
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 1, 9 och 10,
2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 6,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 24,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Liberal integrationspolitik handlar om att befästa de liberala och demokratiska värderingar som präglar vårt land. Många som kommit till Sverige har levt i samhällen som präglas av andra värderingar, i samhällen där de inte kunnat eller vågat förlita sig på staten. I stället har klanen eller den utvidgade familjen funnits. Ofta anses kvinnan underordnad mannen, och barnets rättigheter ifrågasätts. Att komma till ett land där jämställdhet mellan kvinnor och män är centralt likväl som barnets rättigheter och där tilltron till staten liksom individualismen är stark, är då inte alltid enkelt. Ingen människa ska av sin omgivning hindras att utöva de självklara rättigheter och möjligheter som gäller lika för alla i hela landet. Vi kan aldrig acceptera framväxten av parallellsamhällen. Utskottet pekar på vikten av att bekämpa segregationen i utsatta områden som ett sätt att motverka parallellsamhällen. Segregationen måste förvisso brytas men mer behöver göras. Vi anser därför att regeringen bör vidta fler åtgärder för att bekämpa parallellsamhällen.

Sverige måste bli bättre på att ta tillvara den potential och det entreprenörskap som många nyanlända bär med sig. Företagandet måste ses som en naturlig försörjningsväg in i det svenska samhället. Att starta och driva företag, t.ex. inom servicesektorn, kan för många vara en viktig väg till egen försörjning. Det behövs praktisk information för att enkelt komma igång, och kommuner bör verka för att vara attraktiva företagarkommuner, och samarbete med t.ex. det civila samhället är viktigt. Utskottet nämner en del initiativ på området men mer behöver göras. Vi anser därför att regeringen bör vidta fler åtgärder för att ta vara på nyanländas potential som företagare.

9. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3189 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår motionerna
2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2,
2019/20:1086 av Joakim Järrebring (S),
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Utrikes födda kvinnor har en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden och fastnar i bidragsberoende i högre grad än andra. Andelen utrikes födda kvinnor som arbetar är närmare 11 procentenheter lägre än andelen inrikes födda kvinnor. Att inte ha en egen försörjning innebär antingen ett bidragsberoende eller ett beroende av partners eller familjens inkomster, och det förminskar kvinnors handlingsutrymme. Men det drabbar inte bara kvinnan i relationen. Studier bekräftar att barn som lever i familjer där mammorna inte jobbar löper stor risk att själva hamna i arbetslöshet och utanförskap. En av de viktigaste åtgärderna för att både öka jämställdheten och lösa integrationsfrågan är därför att bryta bidragsberoende och säkra kvinnors och flickors frihet och trygghet.

Här krävs det konkreta reformer, men vi kan konstatera att utskottet blir svaret skyldigt när det sätter sin tilltro till allmänna utfästelser i januari-överenskommelsen om ett jämställdhetsperspektiv i etableringsåtgärderna. Vad som inte heller verkar övertygande är när utskottet som det verkar förlitar sig på att Arbetsförmedlingen, en myndighet med återkommande problem i verksamheten, ska kunna åstadkomma någon verklig förändring när det gäller målsättningen att bättre nå gruppen utrikes födda kvinnor och öka deras deltagande på arbetsmarknaden. Och trots att myndigheten haft ett specifikt uppdrag för att åstadkomma ökad jämlikhet när det gäller bemötande visar undersökningar att utrikes födda kvinnor inte får ta del av utbildningar, program och insatser i samma utsträckning som andra inskrivna på Arbetsförmedlingen. Detta oroar oss djupt.

Vi anser att regeringen i enlighet med vad vi anfört ovan skyndsamt bör vidta åtgärder för att öka deltagandet på arbetsmarknaden bland utrikes födda kvinnor.

10. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (V)

av Ciczie Weidby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:220 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna
2019/20:1086 av Joakim Järrebring (S),
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11,
2019/20:3189 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 1 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet tar patriarkala strukturer och bristande jämställdhet på allvar, och det gäller även i fråga om myndighetsutövning. Undersökningar har visat att mannen är normen i Migrationsverkets insatser: akterna upprättas på männen när familjer kommer, männen får kreditkort och är kontaktpersoner. När det gäller Arbetsförmedlingen har, som utskottet påtalar, analyser visat att kvinnor tar del av myndighetens etableringsuppdrag i lägre utsträckning än män. Och som utskottet påpekar verkar det som att myndighetens prioritering av utrikes födda kvinnor när det gäller deltagande i arbetsmarknadspolitiska program och insatser under 2019 inte fått genomslag.

Jag vill hänvisa till att utvecklingsprogrammet Jämställdhetsintegrering i myndigheter har lett till en större genusmedvetenhet hos ett antal deltagande myndigheter, bl.a. Migrationsverket. Enligt myndighetens egen redovisning finns nu små skillnader mellan hur män och kvinnor behandlas i asylprövningen. Nästa steg bör enligt Vänsterpartiet vara att Jämställdhetsmyndigheten får i uppdrag att jämställdhetsintegrera hela mottagande- och etableringsprocessen. På så sätt kan vi säkerställa att samtliga myndigheter och kommuners arbete gynnar jämställdheten, från Migrationsverket till sfi-utbildningen och polisen.

Jag delar inte utskottets uppfattning att januariavtalet – med dess i många avseenden högerliberala profil – kan bilda utgångspunkt för några verkligt jämställdhetspolitiska förslag. Som framgått ovan menar jag, till skillnad från utskottet, att regeringen bör sträva mot en mer feministisk migrationspolitik och ett feministiskt mottagande av människor på flykt.

Jag anser därför att regeringen bör ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att jämställdhetsintegrera hela mottagande- och etableringsprocessen.

11. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:2726 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1 och
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 25 och 33,
bifaller delvis motion
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 24 och
avslår motionerna
2019/20:646 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1,
2019/20:964 av Henrik Vinge m.fl. (SD),
2019/20:1478 av Lotta Olsson (M) och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 18.

Ställningstagande

Samhällsorienteringen är avgörande för att så tidigt som möjligt ge nyanlända en grundläggande förståelse för det svenska samhället. Vi menar att utskottet inte på något övertygande sätt gett besked om hur den kan förbättras. Moderaterna har en rad konkreta förslag för att förbättra och förstärka såväl samhällsorienteringen som samhällsinformationen.

För det första behöver samhällsorienteringen för nyanlända invandrare utökas, och en avslutande examination i samhällsorientering bör införas. Vi välkomnar att regeringen och riksdagen insett behovet av det Moderaterna föreslagit under lång tid och nu utökat samhällsorienteringen från 60 till 100 timmar. I sitt ställningstagande tar utskottet dock inte uttryckligen ställning till vårt förslag om en avslutande examination i samhällsorientering utan nöjer sig med en hänvisning till regeringens och myndigheternas utvecklingsarbete, vilket vi beklagar.

För det andra föreslår vi att det införs nationella kursplaner med fokus på värderingar för samhällsorienteringen som tydligt anger utbildningens innehåll och mål. Att på detta sätt stärka styrningen ger likvärdighet över hela landet. När det gäller innehållet måste det utvecklas till att fokusera på huvudsakliga värderingsskillnader, hur vi väljer att leva här i Sverige och vad som är viktigt för oss. Barns och ungdomars rättigheter måste belysas tydligare, liksom kvinnors rättigheter, med fokus på bl.a. jämställdhet och nolltolerans mot hedersförtryck. Förväntan på arbete och egen försörjning måste lyftas tydligare, och vi måste tydligt markera vikten av lagar och regler.

För det tredje finns det behov av ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck, könsstympling samt skyldigheter och rättigheter i Sverige. När det gäller denna samhällsinformation menar vi till skillnad från utskottet att det inte är tillräckligt att invänta att regeringen eventuellt tar initiativ i frågan.

Till Moderaternas förslag hör även bl.a. krav på grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället för att få svenskt medborgarskap, en kortare samhällsorientering vid mottagandet av en asylsökande eller nyanländ elev vid grund- och gymnasieskolor samt att äldre bör omfattas av

samhällsorienteringen. Dessa förslag behandlas dock i andra sammanhang och är inte föremål för ställningstagande i detta betänkande.

Vi anser att regeringen i enlighet med ovanstående bör införa dels en avslutande examination i samhällsorientering, dels nationella kursplaner med fokus på värderingar för samhällsorienteringen. Regeringen bör också se till att det tas fram ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända invandrare.

12. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Angelika Bengtsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:964 av Henrik Vinge m.fl. (SD) och

avslår motionerna

2019/20:646 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1,

2019/20:1478 av Lotta Olsson (M),

2019/20:2726 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1,

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 24, 25 och 33 samt

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 18.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att alla som kommer till Sverige ska få god kännedom om det svenska samhället. Vi anser därför att deltagande i samhällsorientering ska vara obligatoriskt för samtliga som beviljas uppehållstillstånd. Vi välkomnar att utskottet åtminstone delvis verkar vara inne på samma linje. Vi delar dock inte utskottets uppfattning att januariavtalet innebär något framsteg i fråga om en hållbar migrations- och integrationspolitik.

Vi anser att regeringen snarast bör vidta åtgärder för att deltagande i samhällsorientering ska bli obligatoriskt för samtliga som beviljas uppehållstillstånd. Regeringen bör också se till så att utbildningen ger en praktisk introduktion till livet i Sverige såväl som kännedom om det svenska samhällets kultur, historia och värdegrund.

13. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (KD)

av Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:646 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2019/20:964 av Henrik Vinge m.fl. (SD),
2019/20:1478 av Lotta Olsson (M),
2019/20:2726 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1,
2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 24, 25 och 33 samt
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 18.

Ställningstagande

När familjer kommer till Sverige från områden med hederskultur uppstår en konflikt för hela familjen. Särskilt unga flickor kan känna sig mycket övergivna då de inte kan lämna denna kultur utan repressalier från familjen. Att överge sin familj i ett nytt land är något som inte många orkar, även om de är utsatta för fara. Därför måste samhället stå på flickornas sida och ge dem det stöd de behöver. Ingen ska behöva leva i Sverige med hot och våld i sin vardag. Kristdemokraterna har föreslagit att alla som kommer till Sverige som asylsökande ska genomgå ett särskilt s.k. asylprogram där man från dag ett bl.a. ska ha samhällsorientering för att snabbt få förståelse för kvinnors rättigheter och jämställdhet generellt. I detta sammanhang blir det naturligt att också tala om skadliga hedersnormer.

Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder så att personer i asylprocessen redan från dag ett får information om skadliga hedersnormer och om svensk lagstiftning på området.

14. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (M)

av Mats Green (M), Josefin Malmqvist (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2828 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 25 och
avslår motionerna
2019/20:1473 av Kristina Axén Olin (M),
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 3,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 8 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 20.

Ställningstagande

Civilsamhället gör mycket värdefulla insatser och skapar goda förutsättningar för integration av barn och unga. Detta engagemang måste uppmuntras, och vi måste alltid tillvarata civilsamhällets enorma insatser i detta arbete. Det handlar bl.a. om att se över effekterna av det s.k. Idrottslyftet i socioekonomiskt utsatta områden. Vi tror samtidigt att många fler kan och vill hjälpa till med integrationen av nyanlända. Flera kommuner arbetar i dag för att få fler människor att bidra till ökad integration, genom att t.ex. inrätta fadderfamiljer och kontaktpersoner. Detta arbete bör uppmuntras och beprövat framgångsrika initiativ spridas till alla kommuner för att öka och uppvärdera civilsamhällets ovärderliga roll i integrationen av barn och ungdomar.

Vi är också medvetna om det pågående arbete som utskottet hänvisar till, men till skillnad från utskottet anser vi inte att detta är tillräckligt. Vi anser därför att regeringen bör verka för att ytterligare stärka samarbete med civilsamhället vad gäller integrationen av barn och unga.

15. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (KD)

av Désirée Pethrus (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2019/20:1473 av Kristina Axén Olin (M),
2019/20:2828 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 25,
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 8 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 20.

Ställningstagande

Jag välkomnar det stora engagemang som finns i civilsamhället när det gäller att bidra till nyanlända invandrares etablering. Det är i de frivilliga

sammanslutningarna som de värderingar som behövs för ett fungerande samhälle förvärvas. Det är här som möten uppstår, kunskap överförs och det främmande blir bekant. Den rollen kan och ska inte staten ta över. Jag vill däremot se en politik som både värnar och uppmuntrar det civila samhället. Jag anser att det offentliga efter noggrann uppföljning ska ge stöd till det arbete som bedrivs utifrån människors lika värde och demokratiska principer. Jag håller inte med utskottet om att regeringen gjort tillräckligt i detta avseende.

Med det anförda anser jag att regeringen i enlighet med ovanstående bör verka ytterligare för att stärka det civila samhällets betydelse för integrationen och statens stöd till dess arbete.

16. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (L)

av Gulan Avci (L) och Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 20 och
avslår motionerna
2019/20:1473 av Kristina Axén Olin (M),
2019/20:2828 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 25,
2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 3 och
2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 8.

Ställningstagande

Det civila samhället spelar en viktig roll när det gäller att främja nyanländas väg in i det svenska samhället men även när det gäller mottagandet av asylsökande. Framför allt de större aktörerna kan spela en avgörande roll i det långsiktiga mottagandet av asylsökande och integrationen av nyanlända. De bidrar bl.a. till språkutbildning och att nya kontakter och mötesplatser skapas. Det offentliga ska samverka och bidra med finansiellt stöd till civilsamhället för integrationsinsatser. Samtidigt får inga offentliga medel, vare sig på statlig eller kommunal nivå, användas till att främja demokratiska organisationer eller föreningar som motverkar integration, jämställdhet och barnrättsperspektiv eller vår liberala och demokratiska samhällsmodell. Både statliga myndigheter och kommuner har ansvar för att bättre följa upp hur offentliga medel används och i förekommande fall dra in bidrag och kräva återbetalning. De goda krafterna i civilsamhället ska få ökat stöd, men inte en krona i föreningsbidrag ska gå till extrema eller reaktionära krafter.

Vi konstaterar att det pågår ett antal aktiviteter för att stödja civilsamhället, men till skillnad från vad utskottet verkar anse räcker detta inte. Vi anser därför att regeringen i enlighet med ovanstående snarast bör vidta ytterligare åtgärder för att civilsamhället, och då inte minst de större aktörerna, ska kunna spela en avgörande roll i integrationsarbetet.

Särskilda yttranden

1. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I kommittémotion 2019/20:3265 yrkande 3 föreslår Centerpartiet att det bör utredas hur rutiner för utbetalning och uppföljning av kommunersättningarna för asylmottagande kan förbättras. Jag står naturligtvis bakom förslaget i sak, men eftersom denna fråga delvis har koppling till januariavtalets reformarbete har jag valt att inte reservera mig till förmån för detta yrkande. Jag förutsätter att regeringen kommer att genomföra relevanta reformer inom avtalad tid och kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

I samma motion framför Centerpartiet att en kommun har fortsatt försörjningsansvar för den nyanlända invandraren även efter två år. Genom yrkande 5 föreslås det en uppföljning av bosättningslagens syfte för att alla kommuner ska ta ett delat ansvar för nyanlända. Jag har valt att inte heller här reservera mig eftersom jag vill avvakta diskussionerna som bl.a. Centerpartiet för med regeringen inom ramen för januariavtalet.

2. Mottagandet av nyanlända invandrare, punkt 1 (KD)

Désirée Pethrus (KD) anför:

I kommittémotion 2019/20:2988 Utgiftsområde 8 Migration yrkande 6 föreslår Kristdemokraterna att det ska inrättas ett asylprogram där asylsökande ska delta i 15 timmars språkutbildning och 9 timmars samhällsorientering per vecka. Kristdemokraterna avsätter också medel för detta ändamål.

Eftersom förslaget om att inrätta ett asylprogram behandlades inom ramen för konstitutionsutskottets beredning av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 1 Rikets styrelse (bet. 2019/20:KU1) saknar jag möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för det även om jag naturligtvis står bakom det.

3. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I kommittémotion 2019/20:3265 framför Centerpartiet att nyanlända invandrare i högre grad bör bidra till den långsiktiga finansieringen av sin försörjning. Genom yrkande 4 föreslår Centerpartiet etableringslån i stället för etableringsbidrag. Jag har valt att inte reservera mig till förmån för Centerpartiets yrkande eftersom jag vill avvakta diskussionerna som bl.a. Centerpartiet för med regeringen inom ramen för januariavtalet.

4. Nyanlända invandrares etablering, punkt 2 (L)

Gulan Avci (L) och Christer Nylander (L) anför:

I kommittémotion 2019/20:3360 yrkande 9 betonar Liberalerna vikten av ökade krav på deltagande i etableringsinsatser, bl.a. måste kopplingen mellan deltagande i etableringsinsatser och rätten att få etableringsersättning tydliggöras. Vi vill påminna om att januariavtalet innefattar ett antal reformer med fokus på att nyanlända bl.a. med hjälp av krav på ökat deltagande i etableringsinsatser snabbare ska komma in på arbetsmarknaden. Vi har därför valt att inte reservera oss till förmån för Liberalernas yrkande. Vi förutsätter att regeringen kommer att genomföra nämnda reformer inom avtalad tid. Vi kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

I samma motion yrkande 10 lyfter Liberalerna språkets betydelse för integrationen. Liberalerna har länge drivit frågan om språkets betydelse för individen och samhället, inklusive ett språktest för medborgarskap. Därtill har vi drivit på för att människor redan under asyltiden ska få lära sig svenska. Eftersom januariavtalet har lett fram till en överenskommelse om ett intensivår bestående av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period har vi valt att inte reservera oss till förmån för Liberalernas yrkande. Vi förutsätter att regeringen kommer att genomföra ovan nämnda reformer inom avtalad tid. Vi kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

5. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I partimotion 2019/20:3108 yrkande 11 framför Centerpartiet att integration bl.a. är en fråga om jämställdhet och att nyanlända kvinnors ekonomiska egenmakt måste stärkas, bl.a. genom en begränsning av tiden i föräldraförsäkringen. Jag står naturligtvis bakom förslaget i sak, men eftersom januariavtalet tydligt framhåller vikten av ett jämställdhetsperspektiv i alla etableringsåtgärder har jag valt att inte reservera mig till förmån för detta yrkande. Jag förutsätter att regeringen kommer att genomföra relevanta reformer med denna inriktning och inom avtalad tid. Jag kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

6. Särskilt om nyanlända kvinnors etablering, punkt 3 (L)

Gulan Avci (L) och Christer Nylander (L) anför:

I kommittémotion 2019/20:3360 yrkande 1 och 2 framhåller Liberalerna dels att integration kräver ett tydligt fokus på jämställdhet, dels att kvinnor och män ska mötas av samma förväntningar och krav på att jobba och försörja sig själva. Vi konstaterar att delvis som ett resultat av Liberalernas arbete framgår det av budgetpropositionen för 2020 att jämställdhetsperspektivet är centralt i

genomförandet av integrationspolitiken, t.ex. när det gäller utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Ytterligare en viktig reform för att öka särskilt nyanlända kvinnors möjligheter att få jobb är Liberalernas förslag om en obligatorisk språkförskola för barn till nyanlända invandrare som för närvarande bereds inom ramen för januariavtalet. Sammantaget innebär detta att vi har valt att inte reservera oss till förmån för Liberalernas yrkanden även om vi naturligtvis står bakom förslagen i sak. Vi förutsätter att regeringen kommer att genomföra integrationspolitiken med denna inriktning och kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

7. Särskilt om samhällsorientering och samhällsinformation, punkt 4 (L)

Gulan Avci (L) och Christer Nylander (L) anför:

I kommittémotion 2019/20:3360 yrkande 18 lyfter Liberalerna fram att kunskaper om det svenska samhället, demokratiska värderingar, jämställdhet och barnrättsperspektiv är centralt för att kunna bygga en framtid i Sverige. Eftersom januariavtalet innehåller förslag om att samhällsintroduktion och undervisning i svenska ska bli obligatoriskt från dag ett i Sverige har vi valt att inte reservera oss till förmån för Liberalernas yrkande. Vi förutsätter att regeringen kommer att genomföra dessa reformer inom avtalad tid. Vi kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

8. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 5 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I kommittémotion 2019/20:3265 yrkande 8 framför Centerpartiet att det bör ses över hur civilsamhällets roll i integrationsprocessen kan stärkas. Eftersom det pågår ett utvecklings- och beredningsarbete med syftet att bl.a. tillgodose civilsamhällets behov av större långsiktighet och förutsebarhet i bidragsgivningen har jag valt att inte reservera mig till förmån för Centerpartiets yrkande. Jag förutsätter att regeringen kommer att genomföra relevanta reformer med denna inriktning och kommer att återkomma i andra sammanhang om så inte blir fallet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:220 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att jämställdhetsintegrera hela mottagande- och etableringsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att samarbeta med relevanta aktörer i framtagandet av flexibla etableringsplaner och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheterna att införa ett valideringsår och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning i syfte att åtgärda bristen på sanktionsmöjligheter mot de kommuner som inte följer lagen och förtydliga tidsgränsen i lagen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:239 av Annelie Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om etableringsplan för anhöriginvandrare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:608 av Roger Hedlund m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anvisningslagen bör avskaffas och att migranter inte ska ges förtur till bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:646 av Désirée Pethrus (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer i asylprocessen redan från dag ett bör få information om skadliga hedersnormer och svensk lagstiftning på området och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:822 av Henrik Vinge m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en expertkommission som analyserar problemen med integrationspolitiken samt föreslår framtida lösningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:892 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förbättrad integration på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:964 av Henrik Vinge m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1086 av Joakim Järrebring (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom en aktiv arbetsmarknadspolitik stärka integrationen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1473 av Kristina Axén Olin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till faddersystem för nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1478 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka jämställdhetsutbildningen inom samhällsintroduktionen för nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2726 av Karin Enström m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck, könsstypning samt skyldigheter och rättigheter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2828 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbete med civilsamhället vad gäller integration av barn och unga och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska språket är nyckeln in i samhället och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla utbildningsplikten inom ramen för etableringsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör få ta ansvar för nyanländas etablering och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka samhällsorienteringen för nyanlända och införa en avslutande examination i samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av nationella kursplaner med fokus på värderingar för samhällsorienteringen som tydligt anger utbildningens innehåll och mål och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet samt hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3051 av Paula Bieler m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrationsinsatser vid rätt tid och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunala anvisningsavtal och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som kommer till Sverige bör mötas av höga förväntningar och höga krav och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur nyanlända kvinnors ekonomiska egenmakt kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det civila samhällets betydelse för integrationen och statens stöd till dess arbete och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur den första tiden i etableringsprogrammet kan göras obligatorisk och hur dagens sanktionssystem i etableringsersättningen kan skärpas

så att fler väljer att fortsätta etableringsprogrammet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3189 av Mats Green m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka deltagandet på arbetsmarknaden bland utrikes födda kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3265 av Martin Ådahl m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att utreda hur rutinerna för utbetalning och uppföljning av kommunersättningarna för asylmottagande kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur nyanlända kan kvalificera sig in i välfärden genom arbete samt utreda möjligheterna till ökad självförsörjning för nyanlända genom att införa ett etableringslån i stället för etableringsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det görs en uppföljning av bosättningslagens syfte att alla kommuner ska ta ett långsiktigt delat ansvar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur civilsamhällets roll i integrationsprocessen kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integration kräver ett tydligt fokus på jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnor och män ska mötas av samma förväntningar och krav på att jobba och försörja sig själva och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta vara på nyanländas potential som företagare och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade krav på deltagande i etableringsinsatser och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om språkets betydelse för integrationen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa parallellsamhällen och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskaper om det svenska samhället, demokratiska värderingar, jämställdhet och barnrättsperspektiv är centralt för att kunna bygga sin framtid i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilsamhällets viktiga roll i integrationsarbetet där framför allt de större aktörerna kan spela en avgörande roll, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyanlända tidigt ska få vetskap om sitt eget ansvar för att hitta både jobb och bostad, t.ex. genom att ställa sig i bostadskö, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.